

Абдул Салам **ТАРАВАТ**

аспірант, Український університет; генеральний директор Tarawat Invest corporation

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-6768-3295>

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Досвід зарубіжних країн свідчить про наявність потужних двох груп систем контролю в різних країнах: двоканальних та одноканальних систем контролю із судами ординарної та спеціалізованої юрисдикції. Серед ключових факторів, які властиві зарубіжній системі контролю слід назвати такі, як багатоканальність, варіативність, регламентованість та превентивність. Вітчизняній системі контролю у сфері публічних закупівель бракує дієвих нормативно-правових та методологічних документів, які були б здатні на високому рівні превентивно запобігати будь-яким проявам зловживань державною владою (досвід Сінгапуру та Великої Британії). Доцільним вбачається розроблення превентивних сценаріїв «трекінгу» системи закупівель з обчисленням ймовірності зловживань владою, тобто «шансу» на кожному каналі: від оголошення тендеру до його завершення.

Ключові слова: економіка держави, державне управління, державний сектор, публічні закупівлі

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Регулювання державних закупівель завжди приваблювало законодавців у всьому світі, адже глобальна економіка з її економічними, правовими та політичними взаємовідносинами тісно переплетена із мікроекономіками кожної з держав. Хаос на рівні однієї держави в державних закупівлях автоматично спричинить хаос і на рівні макроекономіки. Адже всі елементи системи взаємопов'язані як єдиний пульсуючий механізм. Боротьба за чесну конкуренцію – привілей поки що розвинених держав, які свого часу зробили все можливе, щоб уникнути корупції у цьому напрямі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Своє бачення та рекомендації з державного регулювання та контролю у сфері закупівель подали такі науковці та практики, як: О.В. Длугопольський, Ю.В. Чапрак, які звертали увагу на ключові дилеми у сфері публічних закупівель [2], О.В. Стащук, О.Л. Борисюк, Н.В. Проць акцентували увагу на ролі публічних закупівель в покращенні фінансової сфери України [8], Н.А. Суходольська вбачала важливість професіоналізації сфери публічних закупівель України як шлях до гармонізації із міжнародною закупівельною практикою [9]. М.С. Оборін, А.А. Пономарьов [6], С.Д. Зонніхсен і Дж. Клемент подали порівняльний аналіз світової практики державних закупівель [10].

В Україні за наявності відповідної методології та інструментарію поки що недостатньо дієвої превентивної практики і передового досвіду, в чому думки науковців одностайні.

МЕТА статті – узагальнення сучасних концепцій державного регулювання та контролю у сфері публічних закупівель; адаптація зарубіжного досвіду ефективності здійснення публічних закупівель в Україні.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Матеріалами дослідження є міжнародне та вітчизняне нормативно-правове забезпечення з регулювання державних закупівель; праці вітчизняних та зарубіжних авторів, що провадять свої науково-практичні дослідження у цій сфері. Застосовано методи: теоретичного узагаль-

нення та групування (для визначення специфіки систем контролю державних закупівель в зарубіжних країнах); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків для імплементації зарубіжного досвіду в Україні).

РЕЗУЛЬТАТИ

Загальноприйняті у світовій практиці принципи здійснення закупівель та розміщення замовлень сформульовані в законодавствах окремих країн і зафіксовані в низці міжнародних документів, таких як Директиви ЄС, Багатостороння угода про державні закупівлі в рамках СОТ, документи Організації Азіатсько-Тихоокеанського економічного співробітництва тощо. Більшість країн поступово коригують своє законодавство на базі директив ЄС, ЮНСІТРАЛ, СОТ, МБРР.

Відмінності в законодавствах окремих країн зумовлені пріоритетами економічної політики тієї чи іншої держави. Системи контролю та правового захисту в рамках процедур державних закупівель в країнах ЄС створюються і вдосконалюються на основі конкретних рекомендацій, сформульованих у відповідних Директивах ЄС (ЄС Громадська Закупівельна Засоби 89/665 / ЄЕС та 92/13 / ЄЕС), Договору ЄС і судової практики Європейського суду. Зокрема, зазначені системи мають забезпечувати незадоволених учасників тендерів швидкими, ефективними, прозорими і недискримінаційними процедурами контролю та правового захисту.

Інституційні основи систем контролю у країнах ЄС може бути розділено на дві великі групи: одно- і двоканальні системи, – кожна з яких, зі свого боку, поділяється на дві підгрупи (табл. 1).

Деталізуючи дані табл. 1, варто зазначити, що досить часто, але не завжди, в тих країнах Співтовариства, де чітко простежується поділ між публічним правом та цивільним правом, є двоканальна система контролю державних закупівель. Такого роду системи характерні для більшості країн ЄС. У державі, в якій є така система, претензії в юридичному захисті (зазвичай це відшкодування збитку) підлягають розгляду тільки судом ординарної юрисдикції або загальноцивільним судом. До того ж такого роду засіб правового захисту стає доступним тільки після укладення контракту.

Таблиця 1 – Узагальнення систем контролю в різних країнах (узагальнено автором на основі [6, 10])

Система/суд	Суди ординарної юрисдикції	Спеціалізовані контрольні органи
Одноканальна система	Ірландія, Литва, Нідерланди, Португалія, Велика Британія	Болгарія, Латвія, Мальта, Румунія, Словаччина
Двоканальна система	Бельгія, Франція, Швеція	Австрія, Кіпр, Чеська Республіка, Естонія, Фінляндія, Німеччина, Угорщина, Люксембург, Польща, Румунія, Словенія

Укладення контракту часто являє собою критичний момент, що розділяє юрисдикцію двох контрольних органів, у яких є максимум три інстанції. Засоби правового захисту за винятком відшкодування збитку, зокрема зупинення та скасування рішень в частині державних закупівель, підлягають юрисдикції окремої групи органів контролю. Ними можуть бути звичайний адміністративний суд як у Швеції. В Австрії ж, на Кіпрі та в Чеській Республіці ситуація інша: у першій інстанції справу про державні закупівлі розглядає спеціалізований контрольний орган, рішення якого може бути оскаржено у вищому адміністративному суді. Франція і Люксембург надають особливого значення поділу сфер юрисдикції загальногромадянського права і публічного права. У Франції наймані органи та державні підприємства можуть звертатися до адміністративних судів, а в Люксембурзі це положення діє тільки для найманих органів. У Франції суд ординарної юрисдикції або цивільний суд розглядає рішення про закупівлі, прийняті приватними компаніями, що працюють у сфері ЖКГ, а в Люксембурзі під юрисдикцію цього суду потрапляють всі компанії ЖКГ без винятку.

Інші ж країни-члени ЄС утворюють категорію країн з одноканальною системою органів контролю у сфері державних закупівель, що розглядають всі засоби правового захисту. Ця група включає в числі інших Болгарію, Ірландію, Латвію і Велику Британію. Особливим випадком є Данія, оскільки рішення про відшкодування збитку в цій країні може приймати як суд ординарної юрисдикції, так і спеціалізований орган контролю у сфері державних закупівель. В рамках одноканальної системи спостерігаються значні міждержавні відмінності за видами контролюючих органів і числа інстанцій.

Як і з двоканальною системою, в рамках одноканальної групи можна виділити дві підгрупи залежно від того, яким органом представлена перша інстанція: 1) спеціалізованим органом контролю у сфері державних закупівель або 2) судом більш загальної юрисдикції [6]. Крім того, в деяких країнах ЄС незалежно від того, яка система – двоканальна або одноканальна функціонує в цій країні ЄС, більшість членів Співтовариства створили спеціалізовані органи контролю у сфері державних закупівель, до функцій яких входить управління процесом контролю. Так, в Австрії, Словаччині, Польщі, на Кіпрі – це відомства з державних закупівель, у Румунії, Данії, Угорщині – це Національні ради з вирішення юридичних суперечок, в Німеччині – 17 Палат з державних закупівель.

Всі ці контрольні органи звичайно складаються з груп експертів у сфері закупівель і на чолі з кваліфікованим юристом, як це спостерігається в Австрії, Болгарії або Німеччині. Процедура призначення членів груп (панелей) часто однакова або схожа з процедурами призначення суддів. Крім того, вони повинні відповідати тим

же вимогам, що висуваються до членів суддівського співтовариства, тобто бути громадянином відповідної країни-члена ЄС, говорити її національною мовою (мовах) і не мати судимості у минулому. До того ж вони не можуть займатися будь-якою іншою оплачуваною діяльністю, крім викладання в установах вищої освіти, і не мають права одержувати будь-які матеріальні допомоги від приватних підприємств. Проте до складу подібних панелей можуть входити експерти з досвідом роботи у сфері економіки, транспорту, будівництва або виробництва, а також інші фахівці.

Рішення, що приймаються спеціалізованими контрольними органами у сфері державних закупівель, носять обов'язковий до виконання характер і звичайно може бути оспорено в суді ординарної юрисдикції або в адміністративному суді, але є й виключення. В деяких країнах ЄС, наприклад на Мальті, в Польщі або Словаччині, подібні спеціалізовані органи контролю у сфері державних закупівель є незалежним підрозділом у складі відомства, що займається питаннями державних закупівель, яке також залучене і в інші питання в цій області як-от: підготовка законодавчих пропозицій, публікація сповіщень про тендери, розроблення державної політики у цій сфері. Особливим етапом процедур контролю є апеляція на рішення, що приймаються вказаними контрольними органами, яка подається на ім'я голови або президента відповідного головного відомства, як це відбувається в Чехії і Польщі.

Регулювання відповідних процедур часто прописано в законі про державні закупівлі, а не в кодексах або адміністративних процедурах. Спеціалізовані органи контролю у сфері державних закупівель мають ту перевагу, що концентрують знання в цій області, причому відповідні юридичні, технологічні, економічні і практичні питання розглядаються фахівцями в цих областях. У низці країн ЄС таких спеціалізованих органів контролю у сфері державних закупівель немає взагалі – їх роль виконують адміністративний або загальногромадянський суд (табл. 2).

Деталізуючи дані табл. 2, зазначимо, що в Бельгії, Франції, Ірландії, Литві, Нідерландах, Португалії, Швеції і Великій Британії функція контролю рішень у сфері державних закупівель покладена виключно на суд загальної юрисдикції. У Португалії суперечки, пов'язані з питаннями державних закупівель, розглядає адміністративний суд; в Ірландії, Литві, Нідерландах, Швеції і Великій Британії це задача загальногромадянського суду, а у Франції і Люксембурзі – як адміністративного, так і загальногромадянського суду. У Фінляндії суд з питань ринку спеціалізується на питаннях державних закупівель і одночасно також займається розглядом питань, пов'язаних з іншими областями економічного законодавства.

Таблиця 2 – Контроль першої інстанції до і після укладення контракту (узагальнено автором на основі [6, 10])

	Спеціалізований орган контролю	Цивільний суд або суд ординарної юрисдикції	Адміністративний суд
До укладення контракту	Австрія, Болгарія, Кіпр, Чеська Республіка, Данія, Естонія, Фінляндія, Німеччина, Угорщина, Латвія, Мальта, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія	Бельгія (ЖКГ), Данія, Франція (приватні підприємства ЖКГ), Ірландія, Литва, Люксембург (ЖКГ), Нідерланди, Велика Британія	Бельгія (держсектор), Естонія, Франція (держсектор), Люксембург (держсектор), Португалія, Швеція
Після укладення контракту (збиток)	Данія	Бельгія (ЖКГ), Кіпр, Чеська Республіка, Данія, Естонія, Франція (приватні підприємства ЖКГ), Німеччина, Угорщина, Литва, Латвія, Люксембург (ЖКГ), Мальта, Нідерланди, Польща, Словаччина, Словенія, Швеція, Велика Британія	Бельгія (держсектор), Франція (держсектор), Люксембург (держсектор), Португалія, Румунія

У більшості країн-членів ЄС, де є спеціалізовані механізми контролю у сфері державних закупівель, важливу роль грають адміністративні і загальногромадянські суди, оскільки апеляції на рішення цих спеціалізованих органів контролю державних закупівель подаються до Вищого адміністративного суду або навіть у Верховний суд. У Словаччині апеляції подаються в дві інстанції суду ординарної юрисдикції, в Німеччині і Данії – у Державний арбітражний суд, а в Угорщині і Польщі – в суди ординарної юрисдикції низької інстанції. В багатьох країнах ЄС компенсація за ушкодження виведена з-під юрисдикції спеціалізованих контрольних органів у сфері державних закупівель і підлягає розгляду загальногромадянським судом або судом ординарної юрисдикції.

В системах контролю і засобів судового захисту у сфері державних закупівель всіх країн простежуються загальні риси стосовно контрольних органів вищої інстанції. Вищою і останньою інстанцією контролю у сфері державних закупівель як до, так і після укладення контракту є адміністративний суд або суд ординарної юрисдикції. За винятком деяких країн, таких як Мальта і Словенія, для розв'язання суперечок в період до укладення контракту спеціалізованою вищою інстанцією є контрольні наради, а суперечки, що виникають після укладення контрактів, звичайно розглядаються судами ординарної юрисдикції. Всі ці суди створено на основі відповідних конституцій і законів, прийнятих парламентом, вони відповідають вимогам, що висуваються до судового органу. Всі ці суди незалежні від виконавчої влади, адміністративних органів або будь-якої іншої частини уряду, їх рішення підпадають під відповідну юрисдикцію. Члени суду повинні бути досвідченими і визнаними юристами, звичайно з числа старших суддів національної судової системи.

Кількість інстанцій, в які можуть звертатися учасники тендерів, в різних країнах різна. Так, в Бельгії, на Мальті і в Словенії функцію контролю рішень, що приймаються до укладення контракту, здійснює одна інстанція, а в Литві, Нідерландах, Словаччині і Великій Британії – три. У всій же решті країн-членів ЄС таких інстанцій налічується дві [9].

Як свідчать числення дослідження, відношення ж представників державного замовника значною мірою різняться від однієї країни до іншої. В Австрії вони демонструють певну стриманість стосовно процедур контролю, оскільки останні викликають затримки з виконанням контракту, проте загалом приймають їх, оскільки

вважають, що вони створюють правову визначеність. Бельгійські респонденти вважають, що представники державного замовника набудовані проти розглядів, а польські, – що розгляд справ не «заохочується». В інших же країнах ЄС, судячи за повідомленнями респондентів, ситуація складається більш позитивно: відношення представників державного замовника визначається як «справедливе» в Чеській Республіці, «як правило, справедливе» в Швеції, «нейтральне» в Естонії і Латвії, «збалансоване» в Німеччині і «переважно позитивне» у Франції.

Представники державного замовника Ірландії і їх керівники описуються респондентами як загалом дуже впевнені у процедурах, що їхні відомства застосовують, і прагнуть їх відстоювати. В Португалії наголошується «загальна атмосфера пошани і обізнаності про законні права, коли справа торкається претензій і справедливості розглядів стосовно учасників тендерів». У Словенії представники державного замовника і їх керівництво описуються як особи, обізнані про постійні можливості юридичного захисту інтересів свого відомства. Переважно вони не тримають зла на пред'явників претензій, проте негативно ставляться до контролю над рішеннями у сфері державних закупівель. Можна навести як приклад повідомлення з Великої Британії, де представники державного замовника повинні працювати відповідно до правилами державних закупівель, діяти справедливо і раціонально, підкоряючись принципам публічного права. Будь-яка претензія повинна розглядатися відповідно до цих правил і принципів.

В Україні Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, а також відповідний центральний орган виконавчої влади здійснюють контроль публічних закупівель, покладаючись на Конституцію та профільні закони. Досвід Сінгапуру та Великої Британії свідчить про сформовану роками досить потужну систему функціонування державних закупівель, зокрема у частині протидії корупції. Як відомо, у питанні державних закупівель Україні притаманні поряд з позитивними сторонами (інформативність, системність, компетентність) й негативні (лобізм, корупція, популізм).

Поряд із фінансовими, кількісними, якісними втратами характерними є й політичні втрати в аспектах погіршення інвестиційного клімату країни, розхитування економічної та фінансової системи країни, порушення принципів вільної конкуренції тощо. Саме тому доцільним вбачається розроблення превентивних сценаріїв «трекінгу» системи закупівель з обчисленням ймовірності

зловживань владою, тобто «шансу» на кожному каналі: від оголошення тендеру до його завершення. Все це разом буде працювати на зразок британської або сингапурської моделі укріплення політичного іміджу країни, запобігаючи будь-яким проявам корупції в цьому напрямі діяльності.

ВИСНОВКИ

Досвід зарубіжних країн свідчить про наявність потужних двох груп систем контролю в різних країнах: одно- та двоканальних систем контролю із судами ординарної та спеціалізованої юрисдикції. Огляд систем контролю та засобів правового захисту у сфері державних закупівель у ЄС дає змогу стверджувати, що в багатьох юрисдикціях учасники тендерів розглядають процедури

контролю тільки як «останню надію». До цих юрисдикцій належить і Україна, де саме система публічних закупівель поки що не є досконалою і вразливою до грубих зловживань владою та фінансово-економічних маніпуляцій.

Тож необхідним нововведенням вбачається превентивно-орієнтований та ризик-орієнтований підхід до державного регулювання та контролю у сфері закупівель. Розроблення превентивних сценаріїв зменшуватиме шанси на лобювання інтересів не держави, а власних корисних амбіцій з незаконного збагачення. Британська або сингапурська модель контролю закупівель може бути реалізована і в Україні, але на це може знадобитися час.

Список використаних джерел

1. Бортняк В.А. Контроль як функція управління фінансовою діяльністю держави. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2020. Т. 31 (70). № 1. С. 118–123. URL: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.1/22>
2. Длугопольський О.В., Чапрак Ю.В. Ключові напрямки дослідження та дилеми в сфері публічних закупівель: теоретичний фрейм. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 51-63.
3. Захаркевич Н.П. Впровадження екологічних критеріїв у систему державних закупівель. *Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: збірник тез учасників V Міжнародної науково-практичної конференції*. 2022. С. 71-74. URL: https://univer.km.ua/sites/default/files/Наукова_діяльність/Тези_учасників_V_міжнародної_науково-практичної_конференції_1.pdf
4. Закон України «Про публічні закупівлі» в редакції від 01.01.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
5. Колпакова А. Державний фінансовий контроль на сучасному етапі: огляд концептуальних засад. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2. No. 1. pp. 9-18. URL: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230201.02>; URL: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230201.02.pdf>
6. Оборин М.С., Пономарев А.А. Сравнительный анализ систем государственных закупок в мировой практике. *Инновации и инвестиции*. 2023. № 3. С. 53-59.
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про Стратегію реформування системи публічних закупівель (“дорожню карту”)
8. Стащук О.В., Борисюк О.Л., Проць Н.В. Публічні закупівлі та їх роль в удосконаленні фінансів в Україні. *Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2022. Т. 3. № 31. С. 37-43.
9. Суходольська Н.А. Професіоналізація сфери публічних закупівель України як умова гармонізації з міжнародними стандартами закупівельної практики. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022. Т. 33 (72). № 3. С. 140-145.
10. Sönnichsen S.D., Clement J. Review of green and sustainable public procurement: Towards circular public procurement. *Journal of cleaner production*. 2020. Vol. 245. pp. 118-205.

References

1. Bortniak V.A. Control as a function of managing the financial activities of the state. *Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: legal sciences*. 2020. Vol. 31(70). № 1. pp. 118-123. URL: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.1/22> (in Ukrainian).
2. Dluhopolskyi O.V., Chaprak Y.V. Key areas of research and dilemmas in the field of public procurement: theoretical framework. *Innovation and Sustainability*. 2023. No. 1. pp. 51-63. (in Ukrainian).
3. Zakharkevych N.P. Implementation of ecological criteria in the system of public procurement. *Strategic directions of the socio-economic development of the state in the conditions of globalization: collection of theses of the participants of the 5th International Scientific and Practical Conference*. 2022. pp. 71-74. (in Ukrainian).
4. Law of Ukraine "On Public Procurement" as amended from January 1, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (in Ukrainian).
5. Kolpakova A. State financial control at the daily stage: a look at conceptual ambushes. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2023. Vol. 2. No. 1. pp. 9-18. URL: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230201.02>; URL: <https://doi.org/10.46299/j.isjmef.20230201.02.pdf> (in Ukrainian).
6. Oborin M.S., Ponomarev A.A. Comparative analysis of public procurement systems in world practice. *Innovation and investment*. 2023. No. 3. pp. 53-59. (in Russian).
7. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the Strategy for Reforming the Public Procurement System ("Road Map") of February 24, 2016 No. 175-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-p#Text> (in Ukrainian).
8. Stashchuk O.V., Borysyuk O.L., Prots N.V. Public procurement and its role in improving finances in Ukraine. *Economic journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*. 2022. Vol. 3. No. 31. pp. 37-43. (in Ukrainian).
9. Sukhodolska N.A. Professionalization of the sphere of public procurement of Ukraine as a condition for harmonization with international standards of procurement practice. *Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: Public management and administration*. 2022. Vol. 33 (72). No. 3. pp.140-145. (in Ukrainian).
10. Sönnichsen S.D., Clement J. Review of green and sustainable public procurement: Towards circular public procurement. *Journal of cleaner production*. 2020. Vol. 245. pp. 118-205.

Abdul Salam TARAWAT

postgraduate student, Ukrainian University; CEO of Tarawat Invest corporation

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-6768-3295>

INTERNATIONAL EXPERIENCE OF PUBLIC ADMINISTRATION AND CONTROL IN THE PUBLIC PROCUREMENT

Introduction. *The regulation of public procurement has always attracted legislators around the world, because the global economy with its economic, legal and political relationships is closely intertwined with the micro-economies of each state. The paper summarizes the international experience of public administration and control in the public procurement and its adaptation in Ukraine in the context of globalization processes.*

The purpose of the paper is the generalization of modern concepts of state regulation and control of public procurement; adaptation of foreign experience in the efficiency of public procurement in Ukraine.

Results. *The experience of foreign countries shows the presence of two powerful groups of system control in different countries: two-channel and single-channel system control with courts of ordinary and specialized jurisdictions. Among the key factors inherent in the foreign control system are such as multi-channel, variability, regulation and preventive. Taking into account the EU Directives on system control and legal protection in terms of effective procurement allows maneuvering between public law and civil law, which disciplines actors of public procurement. The domestic system control in the field of public procurement lacks effective regulatory and methodological documents capable of preventing at a high level any manifestations of abuse of government power (the experience of Singapore and the UK). In particular, in terms of regulating the effectiveness of planning, conducting and monitoring the work of state control bodies over public procurement. The Ukrainian system of public procurement lacks such features as impartiality in tenders, high examination of procurement performance, and civil control by society. Along with financial, quantitative, and qualitative losses, political losses are also characteristic of Ukraine in terms of the deterioration of the investment climate in the country, the weakening of the country's economic and financial system, violation of the principles of free competition, etc.*

Conclusion. *It seems advisable to develop preventive scenarios for «tracking» the procurement system with calculation of the probability of abuse of power, that is, the «chance» on each channel: from the announcement of the tender to its completion. All this together will work like the British or Singaporean model of strengthening the political image of the country, preventing any manifestations of corruption in this area of activity. A necessary innovation seems to be a preventive-oriented and risk-oriented approach to government regulation and control in the public procurements.*

Keywords: *state economy, public administration, public sector, public procurements*